

OBRAZLOŽENJE
MAKROEKONOMSKIH POKAZATELJA
U PRVOM POLUGODIŠTU 2018. GODINE

MAKROEKONOMSKA KRETANJA U PRVOM POLUGODIŠTU 2018. GODINE

U prvom polugodištu 2018. nastavljena su pozitivna kretanja u domaćem gospodarstvu te je ostvaren međugodišnji realni rast bruto domaćeg proizvoda od 2,7%. Nastavak rasta gospodarske aktivnosti tijekom 2018. povoljno se odrazio na tržište rada pa se broj registriranih nezaposlenih u prvom polugodištu kretao na rekordno niskim razinama. Pokazatelji ekonomskog raspoloženja nalazili su se na najvišim razinama u proteklih jedanaest godina. Inflacija je u prvom polugodištu bila stabilna na prosječnoj razini od 1,4%. Uz i dalje visoku likvidnost financijskog sustava, nastavljen je oporavak kreditne aktivnosti banaka uz daljnje smanjenje vanjskih neravnoteža domaćeg gospodarstva.

Tablica 1. Osnovni makroekonomski pokazatelji Republike Hrvatske

	2018.						2018.		2018.
	I	II	III	IV	V	VI	I - III	IV - VI	I - VI
Bruto domaći proizvod, % godišnja promjena, realno	-	-	-	-	-	-	2,5	2,9	2,7
Indeks potrošačkih cijena, % godišnja promjena	1,1	0,8	1,1	1,3	1,9	2,4	1,0	1,9	1,4
Industrijska proizvodnja, % godišnja promjena	-0,4	3,3	-1,7	-1,3	-0,7	3,1	0,3	0,4	0,4
Promet od trgovine na malo, % godišnja promjena, realno	6,1	1,2	2,1	4,3	7,9	1,8	3,1	4,6	3,9
Indeks građevinskih radova, % godišnja promjena	6,8	-1,7	0,7	3,6	5,8	3,1	1,7	4,2	3,0
Broj noćenja turista, % godišnja promjena	20,5	3,2	35,2	-1,5	39,9	-1,5	22,3	7,6	8,8
Stopa registrirane nezaposlenosti, % ¹	12,5	12,3	11,5	10,4	9,2	8,8	12,1	9,5	10,8
Izvoz roba, % godišnja promjena (HRK) ¹	4,4	-4,8	-7,6	16,1	2,9	4,1	-3,1	7,2	2,0
Uvoz roba, % godišnja promjena (HRK) ¹	13,8	1,2	8,5	3,1	0,5	7,1	7,7	3,5	5,5
Prosječan tečaj HRK/EUR	7,44	7,43	7,44	7,42	7,39	7,38	7,44	7,39	7,42
Inozemni dug, milijuni EUR	39.988	39.841	40.576	40.155	-	-	40.576	-	-
Plasmani privatnom sektoru, % godišnja promjena ²	3,1	2,9	3,1	3,2	3,7	4,1	3,1	4,1	4,1

¹ Prvi rezultati za lipanj.

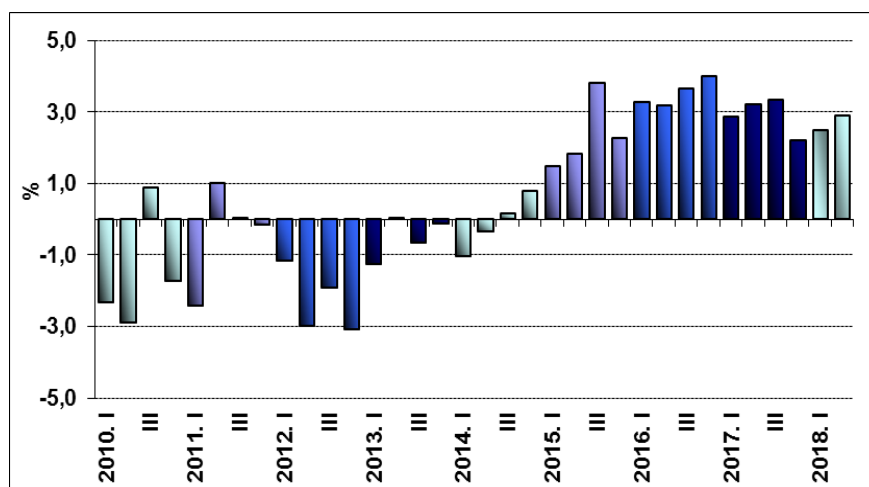
² Na temelju transakcija.

Izvor: Državni zavod za statistiku, Hrvatska narodna banka

U prvom polugodištu 2018. realni rast BDP-a iznosio je 2,7%. Pritom je BDP u prvom tromjesečju 2018. ostvario realni rast od 2,5% u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, dok je u drugom tromjesečju rast ubrzan na 2,9%. Pozitivan doprinos realnom rastu BDP-a u prvom polugodištu došao je od domaće potražnje, dok je neto inozemna potražnja zabilježila negativan doprinos. Gledajući pojedinačno, najveći pozitivan doprinos rastu BDP-a u prvom polugodištu 2018. došao je od potrošnje kućanstava, koja je realno povećana 3,7%. Bruto investicije u fiksni kapital zabilježile su realni rast od 3,3%, a državna potrošnja rast od 2,6%. U prvom polugodištu 2018. izvoz roba i usluga ostvario je realni rast od 2,9%, čemu je podjednako pridonio i izvoz roba i izvoz usluga. Intenziviranje rasta finalne potražnje dovelo je do realnog rasta uvoza roba i usluga od 5,1% u prvom polugodištu.

Obračun BDP-a s proizvodne strane pokazuje da su u prvom polugodištu 2018. sve djelatnosti osim financijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja pozitivno doprinijele realnom rastu bruto dodane vrijednosti od 2,1%, pri čemu je najveći doprinos došao od rasta bruto dodane vrijednosti u trgovini, prijevozu i turizmu (4,7%).

Grafikon 1. Realni međugodišnji rast bruto domaćeg proizvoda

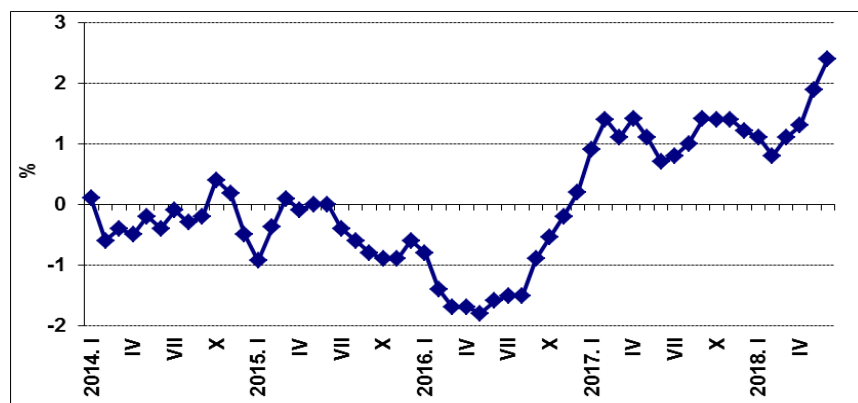
Izvor: Državni zavod za statistiku

Kretanja na tržištu rada u prvom polugodištu 2018. upućuju na snažno smanjenje nezaposlenosti. Prosječan broj registriranih nezaposlenih kod Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ) je u prvom polugodištu 2018. iznosio 167,4 tisuće, što je smanjenje od 20,4% u usporedbi s istim razdobljem 2017. U istom razdoblju prosječna administrativna stopa nezaposlenosti iznosila je 10,8%, što je 2,4 postotna boda niže nego u istom razdoblju prošle godine. Podaci o osiguranicima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) ukazuju na porast broja osiguranika od 2,4% u prvom polugodištu 2018. na međugodišnjoj razini, pri čemu najveći pozitivan doprinos porastu dolazi od rasta broja osiguranika u građevinarstvu, prerađivačkoj industriji te turizmu.

Prosječna mjesečna bruto plaća iznosila je 8.443 HRK u prvom polugodištu 2018. te je nominalno povećana 5,4%, a realno 3,9% u odnosu na isto razdoblje 2017. Prosječna neto plaća iznosila je 6.237 HRK, bilježeći nominalni rast od 4,6% te realni rast od 3,2% u odnosu na isto razdoblje 2017.

U prvom polugodištu 2018. inflacija je iznosila 1,4%. Rastu potrošačkih cijena najviše je pridonio rast cijena hrane, električne energije te goriva i maziva za osobna prijevozna sredstva, pri čemu su sve navedene kategorije doprinijele ukupnom rastu cijena sa po 0,3 postotna boda. Ukoliko se iz indeksa potrošačkih cijena isključe komponente energija i hrana, u prvom polugodištu 2018. bilježi se međugodišnji porast preostalih komponenti od 0,9%.

Grafikon 2. Indeks potrošačkih cijena, međugodišnja promjena

Izvor: Državni zavod za statistiku

Prosječni tečaj kune prema euru iznosio je 7,42 kune za euro u prvom polugodištu 2018. te je aprecirao za 0,4% u usporedbi s istim razdobljem 2017. Tijekom 2018. HNB je izvršio dvije devizne intervencije kojima je otkupio 726 milijuna eura, čime je stvorena dodatna kunska likvidnost od 5,4 milijarde kuna.

Visoka likvidnost financijskog sustava uz niske kamatne stope nastavljena je u 2018. godini, uz daljnji postupni oporavak kreditne aktivnosti banaka. Plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim države) na temelju transakcija¹ ostvarili su međugodišnji rast od 4,1% u lipnju 2018., pri čemu je međugodišnji rast plasmana poduzećima iznosio 3,1%, a rast plasmana stanovništvu 5,6%.

Prema preliminarnim podacima, u prvom tromjesečju 2018. godine zabilježen je negativan saldo tekućeg računa bilance plaćanja u iznosu od 1,9 milijardi eura, što predstavlja povećanje od 27,8% u usporedbi s istim tromjesečjem 2017. Najveći doprinos navedenom povećanju ostvaren je pogoršanjem salda roba, negativan doprinos došao je i od pogoršanja pozitivnog salda usluga, dok je saldo primarnog dohotka zabilježio tek neznatno pogoršanje. Na kretanje salda tekućeg računa pozitivno je utjecalo povećanje pozitivnog salda sekundarnog dohotka. Promatrajući kumulativno, u posljednja četiri tromjesečja ostvaren je pozitivan saldo tekućeg računa platne bilance u iznosu od 1,5 milijardi eura, odnosno 3,0% BDP-a.

Tijekom 2018. godine nastavljeno je smanjenje inozemne zaduženosti RH na međugodišnjoj razini. Prema posljednjim raspoloživim podacima, u travnju 2018. bruto inozemni dug iznosio je 40,2 milijarde eura. U odnosu na isti mjesec prethodne godine, bruto inozemni dug zabilježio je smanjenje od 1,8 milijardi eura, odnosno 4,3%. Najveći doprinos njegovom međugodišnjem smanjenju u travnju došao je od smanjenja duga ostalih domaćih sektora². Osim toga, smanjenju bruto inozemnog duga pridonio je i dug opće države, središnje banke te drugih monetarnih financijskih institucija, dok je kretanje duga na temelju izravnih ulaganja djelovalo u suprotnom smjeru.

¹ Isključujući učinke tečajnih i cjenovnih prilagodbi te otpisa.

² Ostali domaći sektori obuhvaćaju sve financijske institucije i posrednike osim središnje banke i drugih monetarnih financijskih institucija, privatna i javna nefinancijska društva, neprofitne institucije i kućanstava, uključujući obrtnike.